

Mechelen / 13 02 2023

“Bodemzorg in 4D” – OVAM start proces voor vernieuwing wetgeving en betere bodembescherming

De OVAM start binnenkort met een evaluatie van het Vlaamse Bodemdecreet. Met de inbreng van een brede groep van experts moet dit leiden tot voorstellen om de bodem in de toekomst nog beter te kunnen beschermen. Het eerste Vlaamse bodemsaneringsdecreet dateert van 1995 en heeft van Vlaanderen de voorbije decennia een toonaangevende Europese regio gemaakt op het vlak van bodembeheer. De Europese Commissie haalt er momenteel zelfs inspiratie uit om ook op Europees niveau voor het eerst tot bodemregelgeving te komen. De OVAM ziet echter voldoende redenen om niet op de lauweren te rusten.

Ten eerste maakte de PFAS-crisis het zonneklaar dat we in de nabije toekomst, naast de klassieke pollutanten, veel meer aandacht zullen moeten besteden aan nieuwe zorgwekkende stoffen en de samenhang met andere milieucomponenten zoals lucht of water.

Ten tweede ontstaat er momenteel draagvlak voor een Europese bodemreglementering, die tot op vandaag ontbreekt. Bij de start van het Belgische EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024 wil Vlaanderen hierop voorbereid zijn. Een expertenpanel met vertegenwoordigers uit de academische wereld, de bodemonderzoeks- en saneringssector en juristen aangevuld met een deskundige uit Nederland, neemt hierin het voortouw. Eind 2023 moet er geland worden met de voorstellen voor het Europees voorzitterschap. Begin 2024 moet er een voorstel liggen voor de aanpassing van het Vlaamse Bodemdecreet, waarbij vanzelfsprekend ook rekening gehouden zal worden met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie..

Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir: “Onze bodemregelgeving is vandaag al toonaangevend. Maar stilstaan is achteruitgaan. Daarom geven we nu het startschot om samen met de vele experts die Vlaanderen rijk is deze regelgeving opnieuw onder loep te nemen op basis van de meest recente inzichten. Hierbij mikken we vanzelfsprekend op een zo hoog mogelijke bescherming van ons leefmilieu, maar tegelijk ook op een versnelling van de soms complexe procedures”.

Vlaanderen is er de voorbije decennia in geslaagd om van een zware historische erfenis een ecologische, economische en ruimtelijke opportuniteit te maken. In een dichtbevolkte en zwaar geïndustrialiseerde regio werd de voorbije jaren bijna 60% van de historische risicogronden onderzocht (situatie op 01/01/2023: 49.111 op een totaal van 85.000 risicogronden) en werden ongeveer 5.600 saneringsprojecten opgestart. Door black- en brownfields te saneren en herontwikkelen werden ecologische risico's opgeruimd en werd 'verloren ruimte' als het ware gerecycleerd. De Vlaamse bodemsaneringssector geniet ondertussen een ongeëvenaarde reputatie in Europa.

Actuele uitdagingen en opportuniteiten nopen ons om niet zelfgenoegzaam te zijn maar juist vooruit te kijken. Niet alleen maar samen met de partners en belanghebbenden die van het Vlaamse bodembeleid een succes gemaakt hebben: deskundigen, onderzoekers, juristen, ... Zij zullen de volgende maanden een expertenpanel vormen dat een voorstel van aanpassing aan het Bodemdecreet moet voorbereiden alsook standpunten voor het EU-voorzitterschap. Het expertenpanel zal voor advies bijgestaan worden door een klankbordgroep met vertegenwoordigers van milieu- en natuurbewegingen, sectorfederaties uit de industrie, andere milieuagentschappen, de vastgoedsector en de lokale besturen.

Inhoudelijk wordt er in eerste instantie gefocust op 3 werven:

- hoe kunnen complexe procedures vereenvoudigd worden en waar mogelijk versneld;
- hoe moet Vlaanderen verder gaan met de aanpak van het resterende historisch bodempassief;
- en wat beschouwen we als een gezonde bodem?

Deze laatste vraag bekijken we zowel vanuit het perspectief van de eigenlijk bodemtoestand (erosie, ecosysteemdiensten,..) als vanuit de relatie met de gezondheid van mens en omgeving. Daarbij zal ook uitvoerig aandacht gaan naar de omgang met diffuse verontreiniging en restverontreiniging in de bodem en in relatie met de water- en luchtkwaliteit. Deze integrale benadering is erg belangrijk om een helder zicht te krijgen op de omgevingsdruk en onze milieugebruiksruimte.

De resultaten van de evaluatie worden in twee stappen verwacht. In het derde kwartaal van 2023 worden de aanbevelingen mbt bodembeleid voor het EU-voorzitterschap verwacht en in het eerste kwartaal van 2024 wordt de evaluatie van het Vlaamse Bodemdecreet verwacht, inclusief de voorstellen voor eventuele aanpassingen aan het decreet.